

בכל הפרשות העכורות האלה תמכה מק"י, בלי סטייה קלה שבקלות, בסטאלין, כפי שתמכה בטיהורים של שנות ה-30, שבהם רצח סטאלין את כל אבות המהפכה הקומוניסטית בכריתת המועצות, ובקולקטיביזציה הכפויה של החקלאות, שבה ניספו כחמישה מיליון בני אדם. מק"י תמכה בעלילת הרופ"א, כהרשעת אורן ובשאר הוועות של סטאלין.

אותם המנהיגים עצמם — וילנר, טובי, חביבי — שולטים עדיין במיפלגה הקומוניסטית כיום, מלבד חביבי שהורח זה עתה. מיפלגה שנקטה קו כזה לא יכלה, כמוכח, לזכות באהדתם של יהודים רבים. אבל מק"י זכתה בתיגבורת חשובה. בראשית שנות ה-50 הצטרף אליה משה סנה, מי שהיה ראש המפקדה (הפוליטית) של אירגון ההגנה, ומראשי מפ"ם. סנה היה כטוח כי הצבא הסובייטי עומד לכבוש את המיזרח התיכון, והיה מוכן לקבל על עצמו את הנהגת המדינה ככתחסת סובייטית.

סנה הצליח להביא עימו למק"י רק יהודים מעטים. ביניהם: יאיר צבן, תלמידו האישי. אך כוכבו של סנה ררך בשמי הקומוניזם.

נוצר מצב מוזר: המיפלגה עוררה שינאה עמוקה ברחוב היהודי, ומיספר בוחריה היה דיים היה זעום. אך היהודים שלטו במיפלגה. מוסקווה לא היתה מעוניינת במיפלגה ערבית במדינה היהודית. היא רצתה בציביון יהודי. אך אם היתה שנאה אצל היהודים, רכשה המיפלגה במהרה פופולאריות רבה בקרב הערבים. היו לכך סיבות טובות: מק"י היתה המיפלגה החוקית היחידה ברחוב הערבי. השב"כ אמנם רדף גם אותה לאימעט, אך השלים עימה בגלל היחסים בין ישראל ובין המועצות, ואולי גם מפני ששימשה ככלי אבן למהומות הערבים. כל שאר ההתאגדויות הערביות הונקו באיבן עליידי הממשל הצבאי, ששלט ברחוב הערבי בישראל באגרופי ברזל.

הציבור הערבי בישראל נשאר אחרי 1948 כלי הנהגה. העילית האינטלקטואלית והחברתית ברחוב או גורשה ב-1948. כל יוזמה פוליטית והתבטאות חופשית רוכאו. מק"י היתה יחידה בשוק, ביטאונה אכ"א/תיחאד (האיי חור) היה ונשאר יחיד בשטח. בשעה שהופקעו רוב הארמות של היישוב הערבי הקטן שנותו, ובשעה שמיפלגת העבודה (אז מפא"י) מינתה את סוכניה השכירים כשלייטים ברחוב הערבי, היה מק"י הגוף המיפלגתי היחיד שלחם למען המיעוט הערבי. המישקע של הימים ההם יצר את הנאמנות לקומוניזם טים ברחוב הערבי, ששרידיה קיימים עד היום.

● בית לאומי

ל כל זה היה מעט מאוד קשר לאידיאולוגיה הקומוניסטית. אמנם, הגרעין היהודי הקטן במיפלגה היה קומוניסטי. אך בשביל הערבים היה הקומוניזם נשון לשון כיסוי שיטחי, ולפעמים גם הסוואה. מבחינתם היתה מק"י בעיקר בית לאומי לערבים.

הדבר בלט עוד יותר עם עלייתו של המנציג המצרי, גמאל עבדאלנאצר. האישי כארזימטי הפך גיבורם הלאומי של הערבים הפלסטיניים, אף יותר מכפי שהיה גיבורם של המצרים עצמם. הם העריצו אותו כאלוהים. כל עוד תמכה בו ברית המועצות, היה קיים במק"י שילוב מחולט בין המאוויים הלאומיים והאמונה הקומוניסטית. רק פעם אחת הועמד שילוב זה במבחן. בסוף שנות ה-50 פרץ ריב בין עבדאלנאצר ובין השליט העיראקי החדש, עבדאלקאסם. ברית המועצות תמכה בכגראד נגד קאהיר. (המשך בעמוד 13)

נשנתנה?

שום דבר. פשוט שום דבר. עשרות שנים, וכלום לא משתנה. למה לא הכניסו את המיפלגה הקומוניסטית הישראלית לספר השיאים של גינס? יש להם כמה הישגים היסטוריים. ברוסיה מתחולל המהפך, אבל ברק"ח לא יוצאים מעורם להריע לאורבצ'וב. טוב, יש להם כבר ניסיון, ולמה להם למהר.

איס"ו, וכי "הצינונים" חכרו עם מרגלים אמריקאים ו"טרזקיסטים" כדי להשמיר את ברית המועצות. רבים מן המנהיגים הקומוניסטיים היהודיים במדינות מיזרח אירופה הושאמו בריגול ובצינונות, והוצאו להורג. בי מיסגרת פעולה זו נעצר בצ'כוסלובקיה שליח של מפ"ם, מרדכי אורן, עד אז תומך נלהב בכריתת המועצות, ונאשם בריגול, כדי להרשיע בעורתו את המנהיג הקומוניסטי היהודי רודולף סלאנסקי.

שנכבשו בידי ישראל, ניתן לקומוניסטים — וכיניהם כמה מראשי מק"י — לחזור, יחד עם כל מי שהם המליצו עליהם.

● סטאלין הרע

רתיבה זהה הסתים כאשר שינה סטאלין לפתע את טעמו. הרוזן הוקן נתקף בסאראנויה אנטישמית, טען כי רופאיו היהודיים ניסו להרעיל אותו (ועלילת הרופ"א

הערבי. כל היהודים נשארו במיפלגה שקראה לעצמה, עם הקמת המדינה, מק"י. היו אלה ימיזוהר נדירים למיפלגה. סטאלין היה בעל-ברית למדינה החדשה, והושיט לה עזרה מדינית וצבאית חיונית. מאיר וילנר חתם על מגילת העצמאות. הקומוניסטים פעלו בשליחות ממשלת ישראל במיזרח אירופה, והפכו למעשה נציגי המדינה. כאשר גירש דויד בן גוריון כ-700 אלף ערבים מן השטחים